

LIETUVOS ANTIDOPINGO AGENTŪRA

VIEŠOJI ĮSTAIGA LIETUVOS ANTIDOPINGO AGENTŪRA

2020 M. VEIKLOS ATASKAITA

2021 m. kovo 22 d.
Vilnius

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublika 2004 m. pasirašė Kopenhagos deklaraciją, kuria įsipareigojo įgyvendinti Pasaulinės antidopingo agentūros kodeksą (toliau – Kodeksas). 2005 m. spalio 19 d. Tarptautinėje konvencijoje prieš dopingo vartojimą sporte, ratifikuotoje Lietuvos Respublikos 2006 m. gegužės 2 d. įstatymu Nr. X-591 „Dėl Tarptautinės konvencijos prieš dopingo vartojimą sporte ratifikavimo“ (toliau – Konvencija), nurodyta, kad šios Konvencijos tikslas – skatinti dopingo vartojimo sporte prevenciją ir kovą su juo, siekiant pašalinti dopingo vartojimą sporte. Konvencijos 7 straipsnyje nustatyta, kad valstybės, šios Konvencijos Šalys, užtikrina šios Konvencijos taikymą, visų pirma bendradarbiaudamos šalies viduje. Siekdamos vykdyti savo įsipareigojimus pagal šią Konvenciją, valstybės, šios Konvencijos Šalys, gali pasikliauti antidopingo organizacijomis, taip pat sporto institucijomis ir organizacijomis.

2. Norėdamas įgyvendinti šiuos įsipareigojimus Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. liepos 27 d. įsteigė viešąją įstaigą LIETUVOS ANTIDOPINGO AGENTŪRĄ (toliau – Agentūra).

3. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. sausio 15 d. Nr. 33 nutarimą „Dėl viešųjų įstaigų savininko ir dalininko teisių ir pareigų įgyvendinimo“ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai pavesta įgyvendinti valstybės, kaip Viešosios įstaigos LIETUVOS ANTIDOPINGO AGENTŪROS savininkės, teises ir pareigas. Dalininko įnašas 2020 m. gruodžio 31 d. yra 0,29 Eur.

4. Įgyvendinant nacionalinę antidopingo programą, Agentūros veiklos tikslai yra:

4.1. apsaugoti sportininkų teisę dalyvauti sporte be dopingo, tokiu būdu skatinant sveikatingumą, teisingumą ir lygybę tarp sportininkų;

4.2. kurti, tobulinti ir plėtoti veiksmingas antidopingo taisyklių pažeidimo bylų nagrinėjimo procedūras Lietuvos Respublikoje, vadovaujantis Pasauliniu antidopingo kodeksu, taip pat vykdant Pasaulinės antidopingo agentūros rekomendacijas ir reikalavimus;

4.3. padėti kitiems fizinio aktyvumo ir aukšto meistriškumo sporto srityse veikiantiems subjektams plėtoti fizinį aktyvumą ir aukšto meistriškumo sportą.

5. Agentūros veiklos rūšys:

5.1. dopingo kontrolės vykdymas, laikantis 2005 m. spalio 19 d. Tarptautinės konvencijos prieš dopingo vartojimą sporte, ratifikuotos Lietuvos Respublikos 2006 m. gegužės 2 d. įstatymu Nr. X-591 „Dėl Tarptautinės konvencijos prieš dopingo vartojimą sporte ratifikavimo“ ir Pasaulinio antidopingo kodekso reikalavimų;

5.2. antidopingo taisyklių pažeidimų nustatymas, ištyrimas ir tyrimo rezultatų perdavimas sankcijas taikantiems subjektams nagrinėti;

5.3. prevencinių priemonių dopingo srityje įgyvendinimas;

5.4. informavimo ir švietimo programų, skirtų kovai su dopingo vartojimu aukšto meistriškumo sporte ir užsiimant fiziniu aktyvumu, rengimas ir įgyvendinimas, visuomenės informavimas apie dopingo keliamą žalą;

5.5. konferencijų, seminarų, mokymų, parodų kitų panašaus pobūdžio renginių antidopingo tema vykdymas;

5.6. nacionalinės antidopingo programos rengimas ir įgyvendinimas;

5.7. bendradarbiavimas su nacionalinėmis, kitų valstybių ir tarptautinėmis antidopingo bei kitomis organizacijomis, privalomos informacijos šioms organizacijoms teikimas, keitimasis kita informacija, šių organizacijų gerosios patirties kovos su dopingo vartojimu (naudojimu) srityje sklaidymas;

5.8. su antidopingo tema susijusios informacijos rinkimas, kaupimas, analizė, sisteminimas ir teikimas suinteresuotiems asmenims;

5.9. atliekamos dopingo kontrolės veiklos statistinių ataskaitų rengimas ir viešas skelbimas;

5.10. informacinės, metodinės ir praktinės pagalbos teikimas fizinio aktyvumo ir aukšto meistriškumo sporto srityse veikiantiems subjektams;

5.11. nustatytų dopingo atvejų ir su tuo susijusios informacijos viešinimas Pasauliniame antidopingo kodekse nustatyta tvarka;

5.12. bendradarbiavimas atliekant mokslinius tyrimus antidopingo srityje ir šių tyrimų rėmimas;

5.13. visuomenės informavimas įstaigos veiklos klausimais;

5.14. specialios antidopingo taisyklių pažeidimus nagrinėjančios komisijos sudarymas ir jos reglamento tvirtinimas, komisijos veiklos organizavimas;

5.15. sankcijų už antidopingo taisyklių pažeidimus skyrimas pažeidėjams, kai antidopingo taisyklių pažeidimo byla nėra priskirta nagrinėti specialiam antidopingo taisyklių pažeidimus nagrinėjančiam subjektui.

6. 2020 metais Agentūroje dirbo 6 darbuotojai (2019 metais – 5). 2019 – 2020 m. testavimus vykdė 6 dopingo kontrolės pareigūnai.

II. TEISINIS REGLAMENTAVIMAS

7. Agentūra yra vienintelė nacionalinės antidopingo organizacijos statusą, kaip jis yra suprantamas Pasauliniame antidopingo kodekse, Lietuvos Respublikoje atitinkanti įstaiga, atliekanti nacionalinės antidopingo organizacijos funkcijas bei įgyvendinanti [Pasaulinį antidopingo kodeksą](#) (toliau – Kodeksas).

8. Agentūra, vykdydama savo funkcijas veikloje vadovaujasi:

8.1. [Pasaulinės antidopingo agentūros \(toliau – WADA\) Kodeksu, kuris yra reguliariai atnaujinamas;](#)

8.2. [Kodekso tarptautiniais standartais \(atnaujinami kartu su Kodeksu\);](#)

8.3. [Lietuvos Respublikos sporto įstatymu \(aktualia redakcija\);](#)

8.4. [Lietuvos Respublikos Tam tikrų dopingo medžiagų kontrolės įstatymu \(aktualia redakcija\);](#)

8.5. Kitais teisės aktais.

9. Vadovaujantis Kodekso reikalavimais ir galiojančia Kodekso redakcija, Agentūra turi parengti ir su WADA suderinti Antidopingo taisykles, kurios yra privalomos Lietuvoje veikiančioms sporto organizacijoms, pripažinusioms Kodeksą. 2020 m. galiojo 2019 m. gruodžio 23 d. viešosios įstaigos LIETUVOS ANTIDOPINGO AGENTŪRA direktoriaus įsakymu Nr. V-3 patvirtintos ir su 2015 m. Kodekso redakcija suderintos [Lietuvos antidopingo taisyklės](#).

10. Vadovaujantis Kodekso nuostatomis, Agentūra privalo parengti ir įgyvendinti Nacionalinę antidopingo programą. 2020 m. nacionalinė antidopingo programa buvo

pateikta Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai ir [ministro sprendimu](#) jos įgyvendinimui buvo skirtos lėšos.

11. Atsižvelgiant į tai, kad 2021 m. sausio 1 d. įsigaliojo nauja Kodekso redakcija:

11.1. 2020 m. į lietuvių kalbą buvo išverstas Pasaulinis antidopingo kodeksas; teisės aktų nustatyta tvarka išversti ir paskelbti Kodekso tarptautiniai standartai: Draudžiamasis sąrašas ir Leidimų vartojimui gydyti tarptautinis standartas;

11.2. Parengtos, į anglų kalbą išverstos ir su WADA suderintos Lietuvos antidopingo taisyklės ir Antidopingo taisyklių pažeidimo bylų nagrinėjimo reglamentas.

III. ŠVIETIMO PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

12. Vadovaujantis Kodekso ir tarptautinių standartų nuostatomis švietimas yra viena iš pagrindinių Agentūros veiklų. Švietimo programos yra orientuotos į prevenciją, t.y. visi sportininkai turi gauti informaciją apie tai kokios medžiagos uždraustos, kaip vykdomi testavimai, kaip prireikus gauti leidimą vartoti vaistus gydymui ir kt.

13. Nuolatinę švietimo veiklą vykdo vienas agentūros darbuotojas – vadybininkas. Vadybininkas vykdo mokymus įvairių amžiaus grupių ir meistriskumo lygių sportininkams, sportininko personalui ir treneriams. 2020 m. apmokymus pradėjo dar trys švietimo specialistai. Visi mokymai antidopingo tema turi būti suderinami su Agentūra.

14. Sporto medikams mokymus vykdo Agentūros antidopingo specialistas – medikas.

15. Agentūra organizuoja seminarus, konferencijas, susitikimus su sportininkais ir juos aptarnaujančiu personalu. Patys efektyviausi yra asmeniniai susitikimai.

16. 2020 m. atnaujintas išmaniųjų telefonų programėlė „Antidopingas“ („Android“ ir „iOS“ programomis), kurioje teikiama informacija apie draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašus, dopingo kontrolės procedūras ir pan.

17. Agentūra yra parengusi mokymų platformą www.bedopingo.lt ir nuolat atnaujina informaciją joje. Šioje platformoje informacija yra parengta atsižvelgiant į tikslines grupėse: jauniems sportininkams, aukšto meistriskumo sportininkams, treneriams ir kitam aptarnaujančiam personalui, sportininkų šeimos nariams. 2020 m. šia mokymo priemone pasinaudojo 939 asmenys.

18. 2020 metus buvo suorganizuoti:

18.1. 41 seminaras;

18.2. 34 asmeniniai susitikimai;

18.3. 16 nuotolinių asmeninių mokymų sportininkams 2020 m. įtrauktiems į registruotą sportininkų sąrašą;

18.4. 700 asmenų dalyvavo WADA QUIZ ir WADA JUNIOR QUIZ mokymuose lietuvių kalba.

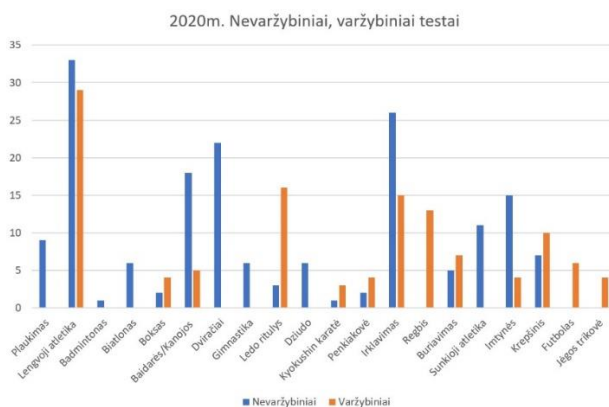
19. 2020 m. visuose mokymuose bendrai sudalyvavo 2 179 dalyviai, 2019 metais – 1500 dalyvių.

20. 2020 m. Agentūros Facebook paskyros sekėjų skaičius – 2000 žmonių ir yra augantis. Informacinio puslapio www.antidopingas.lt lankytojų skaičius (pagal Google analytics duomenis) sudaro apie 6 300 lankytojų per metus.

IV. TESTAVIMO PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

21. 2020 m. Dėl COVID – 19 pandemijos visame pasaulyje buvo stabdomi sporto renginiai. Įvestas karantinas Lietuvoje pakoregavo daugelio sporto šakų varžybų grafikus, daugelis varžybų buvo perkeltos į kitus metus.

22. Atsižvelgiant į tai, kad vykdant sportininkų testavimą būtina artimas kontaktas tarp pareigūno ir sportininko, buvo greitai reaguota ir adaptavus WADA COVID-19 rekomendacijas dėl testavimų, 2020 m. buvo atlikta 120 varžybinių ir 173 nevaržybinių testų, tęsiama 20 biologinių pasų programa.

Nevaržybinių ir varžybinių testų pasiskirstymas pagal sporto šakas 2020 m.

23. 2020 m. Agentūra buvo pasirinkta, kaip partneris WADA diegiamai „Paperless“ sistemai išbandyti. „Paperless“ sistema bus naudojama Tokijo olimpinėse žaidynėse, t.y. dopingo mėginių procedūros bus įforminamos ne popierinėse formose, o elektroniniu būdu.

Šios sistemos diegimui buvo įsigytos planšetės ir testuojami sportininkai nuo 2021 m. turi galimybę pratintis prie naujos sistemos.

V. REZULTATŲ VALDYMAS

24. 2020 metais, vadovaujantis Kodekso ir Lietuvos antidopingo taisyklių nuostatomis buvo nustatyti 22 antidopingo taisyklių pažeidimai ir pradėti bylų nagrinėjimai.

25. Antidopingo taisyklių pažeidimų bylas nagrinėja Antidopingo taisyklių pažeidimo komisija (toliau – Komisija), kuri veiklą pradėjo 2019 m.

26. 10 bylų buvo susijusios su draudžiamos medžiagos ir/ar metodo vartojimo, 12 bylų susijusios su kitais pažeidimais. Buvo priimti 6 sprendimai susiję su sportininko pagalbiniu personalu, 15 – su sportininkais. Du sprendimai buvo apskūsti Tarptautiniam sporto arbitražo teismui, tačiau apeliacijų nagrinėjimai buvo nutraukti.

27. 2020 m. 27 sportininkai praleido dopingo kontrolės procedūrą (*angl: Missed test*), nes nebuvo nurodytoje vietoje, kaip skelbta ADAMS sistemoje, dėl ko jiems buvo skirti įspėjimai.

VI. TARPTAUTINIS IR NACIONALINIS BENDRADARBIAVIMAS

28. Agentūros atstovai 2020 m. dalyvavo nuotoliniuose Europos Tarybos, Europos sąjungos, UNESCO ir WADA organizuojamuose posėdžiuose ir renginiuose.

29. 2020 m. buvo pasirašytas bendrabavimo susitarimas su Baltijos šalių (Latvijos ir Estijos) agentūromis, bei bendradarbiavimo sutartis su Armėnijos antidopingo agentūra.

30. Skatinant didesnę bendrabavimą nacionaliniam lygmenyje ir siekiant 2021 m. tinkamai įgyvendinti naujus Kodekso reikalavimus, susijusius su sportininkų mėginiuose randamais narkotikų pėdsakais, 2020 m. buvo pasirašytas bendradarbiavimo susitarimas su Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu.

31. Agentūros specialistai bendrabriavo rengiant medžiagą moksliniams straipsniams. Bendrabriaujant su Lenkijos antidopingo laboratorija rengtas straipsnis „Cocaine abuse out of competition – case report“. Įgyvendinant Erasmus+ projektą rengiamas straipsnis „Evaluation of fitness instructors’ beliefs about using anti-doping education tools for recreational sports“.

VII. 2021 M. PLANUOJAMI ATLIKTI DARBAI

32. 2021 m. planuojama:
- 32.1. paimti 350 šlapimo dopingo mėginių;
 - 32.2. paimti 31 kraujo dopingo mėginį;
 - 32.3. vykdomas į Tokijo olimpinės atrinktų sportininkų testavimas, pagal WADA reikalavimus;
 - 32.4. reikšmingai padidinama sportininkų biologinių pasų programa (79 mėginiai);
 - 32.5. testavimui pilnai įdiegiama „Paperless“ sistema;
 - 32.6. atnaujinamas bendradarbiavimas su Lietuvos neįgaliaisiais sportininkais;
 - 32.7. pradedamas bendradarbiavimas su kolegijomis: vedami antidopingo mokymai kinezetarijos ir dietetikos studentams visose Lietuvos kolegijose;
 - 32.8. organizuojami vieši – nuotoliniai mokymai sportininkams mėgėjams;
 - 32.9. atnaujinamas internetinis puslapis www.antidopingas.lt, mokymų platforma www.bedopingo.lt; medikamentų paieškos sistema ir pan.;
 - 32.10. inicijuojamas antidopingo taisyklių pažeidimo bylų nagrinėjimo Apeliacinės instancijos įsteigimas.

Direktorė

Rūta Banytė
